

7. Závěr

Z výše uvedeného rozboru stávající situace, analýzy, kritiky stavu i navržených řešení je zřejmé, že státní podpora exportu v České republice je na správné cestě, ale stále ještě je určitý prostor pro zlepšení.

V druhé polovině minulého století byly české podniky zvyklé vyrábět, ale o vývoz se starat nemusely. Vývoz byl realizován přes PZO, a tak konkrétní zkušenosti s vývozem podnikům chyběly. Proto se čeští vývozci dostaly do nerovného postavení vzhledem k zahraniční konkurenci, která mohla kromě vlastních zkušeností prezentovat i státní podporu vývozu – tedy podporu svých zemí ve formě informací, financování, pojištění atp.

Stát si tuto „mezeru“ ve svých službách pro české vývozce uvědomil a poměrně rychle nastartoval trend směřující ke kvalitní podpoře českého vývozu.

Tématem k diskusi je vytvoření specializovaných obchodních firem (tzv. trading houses), které by zejména malým a středním podnikatelům umožnily efektivnější pronikání na pro ně nové zahraniční trhy. Do jisté míry mohou takové obchodní firmy suplovat zahraniční kanceláře CzechTrade, ale ty jsou omezeny personální i finanční kapacitou.

Sjednocením poskytovaných zahraničních služeb CzechTrade, CzechInvest, Českých center a OEÚ by se mohlo vytvořit českým vývozcům kvalitní zázemí srovnatelné s tím, které mají k dispozici konkurenti ve vyspělých zemích. Finanční úspory plynoucí ze sjednocení služeb poskytovaných vývozcům státem v zahraničí by mohly být použity na zlepšení personálního obsazení zahraničních zastoupení co do kvantity a v některých případech i kvality. Je však otázkou, do jaké míry budou ochotna takový projekt podpořit mateřská ministerstva zmíněných organizací.

EGAP je ve světě považován za novátora nabízených produktů. Pojištění předexportního financování či navrhované pojištění vývozu duševního vlastnictví, na

kterém se v současné době pracuje, jsou ve světě téměř ojedinělými projekty, které však korespondují s požadavky místních vývozců. Prostor pro zlepšení služeb EGAP je možné vidět spíše ve formálních podmínkách pojištění (snížení některých pojistných sazeb, poskytnutí plného pojistného krytí). I na takové výzvy již EGAP reagoval v rámci představených protikrizových opatření.

ČEB nabízí v České republice služby, které lze považovat za nadstandardní oproti exportním bankám fungujícím ve vyspělých zemích. Řada zejména malých a středních podniků může tuto situaci vidět pozitivně. Je však otázkou, do jaké míry narušuje ČEB hospodářskou soutěž na českém mezibankovním trhu. Není zřejmé, do jaké míry je žádoucí, aby stát – skrze ČEB – poskytoval ryze komerční služby namísto komerčních bank. Dalo by se argumentovat, že stát tímto způsobem podporuje své vývozce nejen nad povolený rámec, ale zejména narušuje mezibankovní trh skrze nesouměrné podmínky fungování mezi komerčními bankami a ČEB.

Úhrada úrokových rozdílů, zakotvená v platném znění zákona č. 58/1995 Sb., není v praxi využívána. V diplomové práci je popsán systém dorovnávání úrokových rozdílů financující instituci. Jsou prezentovány výhody takového systému, mezi které patří pro stát menší administrativní náročnost (vystavování záruk, problémy se zajištěním, méně administrativy než s refinančními úvěry atd.), pro vývozce a banky pružnější a průhlednější systém.

ČEB, EGAP, Ministerstvo financí České republiky a zástupci dalších příslušných institucí se aktivně zapojují do mezinárodní spolupráce v oblasti státní podpory vývozu, zejména se jedná o spolupráci v rámci Bernské unie, Pracovní skupiny Rady EU pro vývozní úvěry a Pracovní skupiny OECD pro vývozní úvěry a úvěrové záruky. Na vnitrostátní úrovni je nutné zmínit Pracovní skupinu pro exportní financování při České bankovní asociaci.

Lze očekávat další vývoj mezinárodní legislativy, zejména další novelizaci Konsensu. Je zajisté žádoucí, aby bylo pokračováno ve snahách zapojit do systému Konsensu další prozatím nečlenské, ale vývozce velmi aktivní, země. Tyto země, zejména Čína, nejsou

v současné době vázány žádnými psanými pravidly upravujícími podpořené financování.

Stávajícímu znění zákona č. 58/1995 Sb. lze vytknout dva hlavní nedostatky v systému státní podpory vývozu. Jedná se o podporu vývozu zboží dle „národního původu“, místo prvorepublikového „v národním zájmu“, které je používáno i ve vyspělých ekonomikách a dále chybějící systém dorovnávání úroků financující instituci. Tyto nedostatky byly Vládou České republiky napraveny v předložené novele zákona č. 58/1995 Sb., která nyní čeká v Parlamentu České republiky na své schválení.